

Til Olje- og energidepartementet
via postmottak@oed.dep.no
Ref: 21/1362

Oslo, 10.9.2021

Høring forslag til revidert fornybardirektiv av 14. juli 2021

Samfunnsbedriftene Energi er interesse- og arbeidsgiverorganisasjon for mer enn 150 energiselskaper i hele verdikjeden for fornybar kraft. Våre medlemmer er derfor direkte og indirekte berørt av EUs ambisjoner og utforming av regelverk, herunder nye forslag og justeringer som ble fremlagt den 14. juli 2021, som del av «Europas grønne giv» og «Fit for 55 pakken».

Energiområdet er i transformasjon og vi opplever at EU har tatt en førende rolle i videre utvikling av marked og rammebetingelser for aktørene. Her er det viktig at Norge er tydelig, og til stede under arbeidet. Innledningsvis vil vi derfor berømme myndighetene som umiddelbart igangsetter høringsprosesser for å sikre bransjens synspunkter i den dialogen som skal pågå utover høsten.

Samtidig tillater vi oss å presisere at høringsgrunnlaget da nødvendigvis blir komplekst, i engelsk språkdrakt og uten mange viktige avklaringer rundt norske forhold. Vi minner derfor om behovet for å igangsette smidigere dialogprosesser som supplement til skriftlige høringsprosesser som i realiteten blir forbeholdt de få og ressursrike aktørene. Våre synspunkter til prosess er tidligere oversendt departementet.¹ Vi håper og ser fram til videre dialog.

Våre synspunkter oppsummert:

- Samfunnsbedriftene ser behovet for tilpasninger i rammeverk og virkemidler for å nå skjerpede klimamål, både i EU og i Norge. Dette krever videre utvikling av et felles europeisk energimarked der norske myndigheter må delta og fremme norske interesser i alle ledd av prosessene. Dette for å sikre fortsatt nasjonal trygghet for viktige rammebetingelser og en stabil forsyningssikkerhet over hele landet.
- Opprinnelsesgarantier er en ordning som gir produsenter av fornybar energi en ekstra inntekt basert på produktets fornybarhet. Dette er en ordning som har fungert godt, og vi presiserer at det er viktig at norske aktører her får samme, positive rammebetingelser som øvrige land.
- Vi merker oss et ønske om i større grad å kunne regulere grensekryssende prosjekter. Dette stiller vi oss kritiske til, selv om vi kan forstå intensjonen bak dette. Statistisk overføring av økt produksjon av fornybar energi og samarbeid om satsing på havvind i felles havområder er positivt. Dette må imidlertid være basert på

¹ Brev angående møte med Stortingets utenriks- og forsvarskomite om EØS-prosesser relatert til energi, datert 22. april 2021, med statssekretær i OED i kopi.

frivillighet og nasjonal styring innenfor egen jurisdiksjon uten absolutte krav til grensekryssende samarbeid

- Tempoet i regelverksutviklingen i EU og Norge er ulikt. Dette er i stadig større grad et problem, eksempelvis når det nå kommer revisjoner av ikke-implementerte forordninger og direktiver. Det gjør det vanskelig å få innsikt over konsekvenser, og det det skaper usikkerhet om viktige rammebetingelser for ny virksomhet. Prosess og behandling gjennom EØS og fra norsk side må derfor økes for å følge med på det hurtigløpet vi ser EU legger opp til.
- Det er i direktivet foreslått en del endringer som virker byråkratiserende for strømnetselskaper. Det er unødvendig å legge en rapporteringsplikt om energimiksen på DSOer, som kun er en nøytral aktør tilrettelegger for kraftmarkedet.

EØS-relevans

Når EU nå oppdaterer sitt regelverk for å tilpasse seg mer ambisiøse klimamål er mye av regelverket EØS-relevant. Det er naturlig å forvente at det kan utløse nye politiske diskusjoner rundt EØS-avtalen vs. nasjonal energistyring. Vi mener det er klokt å tilrettelegge og forberede eventuelle diskusjoner gjennom god og tidlig involvering og informasjon til mange aktører. Derfor oppfordrer vi departementet til åpenhet og inkludering av de berørte norske aktørene samt eventuelle «hurtigprosesser» for vurdering av EØS-relevans. Revisjonen i Fit-for-55 følger et regelverk som ikke er implementert i Norge, da vi ikke har tatt inn fornybardirektivet av 2018. Dermed er det krevende å følge regelverksimplementeringen i Norge. En raskere implementering av regelverk og en klargjøring av de parallelle prosessene er derfor viktig.

Vi noterer at det er foreslått krav om prosjekter med statistisk overføring av fornybar energiproduksjon mellom land, og at det skal samarbeides om fornybar energi i felles havområder. Direktivforslaget vil dermed påtvinge samarbeid med naboland. Dette er uheldig. Krav og tvang er et dårlig virkemiddel i saker som også vil berøre nasjonal identitet og kontroll. Vi vil derfor oppfordre norske myndigheter til å avvise en slik utvikling til fordel for insentiver til mer samarbeid og felles utvikling på tvers av grenser.

Økning av ambisjonsnivået

Fra et norsk perspektiv kan det være positivt at ambisjonsnivået på fornybar energi økes, slik at vår fornybare energiproduksjon blir mer etterspurt i Europa. Siden Norge allerede har en meget høy andel fornybar kraftproduksjon, støtter vi at det ikke legges opp til nasjonale forpliktende mål. Likevel mener vi det er en stor oppside for Norge i å legge til rette for mer produksjon av fornybar energi for å kunne eksportere konkurransedyktige produkter.

Vi mener at markedsbaserte mekanismer er den beste måten å produsere mer fornybar energi på, og at konkurransevridende støtteordninger for fornybar energi bør begrenses. Høyere CO₂-pris, taksonomi og innstramming av muligheter for å subsidiere fossil energi vil presse ut fossil energi og være effektive virkemidler for å øke satsing på fornybar energi. Vi mener derfor at subsidier til etablerte former for kraftproduksjon bør begrenses.

Revidert forslag styrker både ordningen med opprinnelsesgarantier og PPAer. Dette er tiltak som vil være nyttige for å øke andelen av fornybar energiproduksjon gjennom en tydeliggjøring av regelverket. Det er foreslått at opprinnelsesgarantier gis til alle kraftprodusenter av fornybar energi, uavhengig av om de får andre støtteordninger. Dette er

positivt for å gjøre regelverket likt over hele Europa. Videre settes det restriksjoner med hensyn til det enkelte lands mulighet til å nekte utstedelse av garantier. Uavhengig av hvordan dette blir endelig utformet støtter vi intensjonen her, som gir aktører i de ulike landene like finansielle rammevilkår for sin fornybare kraftproduksjon.

Regler om addisjonalitet for fornybar energi er til hinder for utviklingen av drivstoff basert på ikke-biologisk materiale. Det er derfor positivt at dette er foreslått endret. Fornybarnæringen har gjort en stor innsats for å synliggjøre behovet for produksjon av alternativt drivstoff og hjelpe Norge med å realisere et stort potensial. Vi støtter derfor Energi Norge i at det er viktig at myndighetene jobber for å fjerne alle gjenstående referanser til addisjonalitet for drivstoff i EU-regelverket, og dermed gjør det enklere å produsere alternativt drivstoff i Norge.

DSO-rollen

Det er i direktivet foreslått en del endringer som virker byråkratiserende for strømnetselskaper. For det første foreslås det at nettselskapene skal stille til disposisjon tall på CO₂-utslipp og fornybarhet i sine energileveranser for kunder, tredjeparter og andre som etterspør informasjon. Dette gir unødig byråkrati og kostnader uten særlig nytte. DSO er kun en nøytral tilrettelegger for kraftmarkedet og den aktøren som har front mot kunden må være den som rapporterer på energimiksen. Her finnes allerede et system for opprinnelsesgarantier som ivaretar dette. På den måten blander man ikke rollene mellom den fysiske leveransen og de markedsmessige forholdene.

Det foreslås at nettselskapene pålegges en sterkere rolle med å legge til rette for fjernvarme. I dag er det lite lønnsomhet i å bygge fjern/nærvarme- og kjøling utenfor de store byene. Et pålegg om å lage en plan for fjernvarme og kjøling hvert fjerde år virker unødig rigid i områder hvor dette ikke er aktuelt. Norge bør derfor jobbe for et unntak her. Olje og energidepartementet har nylig hatt på høring et forslag om å pålegge større industriaktører å lage en plan for bruk av spillvarme. Dette kan i seg selv være positivt for en utnyttelse av mer spillvarme.

Med begrenset tid og oversikt over de samlede konsekvenser av forslagene sender vi med dette våre innledende innspill til myndighetenes videre oppfølging. Vi forventer at forslaget vil bli foredlet gjennom videre diskusjoner og ser fram til videre dialog med OED, i skriftlig så vel som muntlig form.

Med vennlig hilsen

Cecilie Bjelland
Direktør Energi